

PRO

Valbo

1971-2021

50 år

Innehållsförteckning

Sid 1	PRO Valbo en ung 50-åring
Sid 2-5	Pionjärerna var barn av sin tid
Sid 6-7	En epok går i graven 2014
Sid 8-9	De föll på mors dag och Ohlin
Sid 10-11	Cirkeln blev en föreställning
Sid 12-19.....	50 års resa mot tvärstopp
Sid 20-21	Styrelsen under 50 år
Sid 22-23	Helt vanlig, men den 500:e!
Sid 24-25	Han gick med i mogen ålder
Sid 26-28	Framtidens stora utmaning
Efterord	

PRO Valbo en ung 50-åring

Med sina 50 år den 26 mars år 2021 är PRO Valbo en ung PRO-förening. I många andra sammanhang är förstas ett halvt århundrade en lång tid. En bil som passerat den åldern och fortfarande rullar är riktigt, riktigt gammal. Förmodligen är den någons ögonsten och backas bara ut ur garaget när solen skiner.

Ett annat sätt att se på det är att om någon av de pionjärer som startade föreningen hade levt i dag hade han eller hon varit 117 år; alltså 50 år plus pensionsåldern som då var 67 år. Det var först 1976 som lagen ändrades så att pensionsåldern sänktes från 67 till dagens 65 år.

Men hur man än väljer att se det är 50 år en aktningsvärd ålder, väl värd att uppmärksamma. Vilket gjorde att redan 2019 beslöts att jubileet skulle firas med 50-årsfest och den här jubileumsskriften.

Jobbet med skriften skulle dras i gång på allvar under 2020. Men, men... Under vårvintern började ord som coronasmitta, Covid-19 och pandemi nämnas allt oftare i nyheterna. Hur det sedan blev vet vi alla. Världen stannade upp och år 2020 blev året

som försvann ner i ett svart hål av social distansering och kamp för att hålla ner smittspridningen.

För PRO Valbo innebar det att all inomhusverksamhet lades ner. Bara utomhus gick det att hålla avstånd och träffas på ett smittsäkert sätt, så under sommaren var det bara boulen och nytillskottet tipspromenader som ordnades.

Tiden slutar ju inte att gå, så trots alla restriktioner började under hösten en arbetsgrupp jobba med den här skriften.

En pytteliten arbetsgrupp på bara tre personer, ungefär så många som kunde träffas på ett säkert sätt i en liten lokal på Barnstugevägen 3 i Valbo.

Vi som ingick i gruppen var Ulf Lindman, redaktör, biträdd av Ing Britt Holmblad och Mats Emanuelsson.

Skriftens tanke är inte på något sätt att redovisa allt som hänt under de 50 åren. Istället görs främst nedslag på viktiga företeelser och händelser; se det som stationer under en tågresä.

Vi hoppas resan blir angenäm!

Arbetsgruppen samlad till möte i början av december 2020; Mats Emanuelsson, Ing Britt Holmblad och Ulf Lindman. Foto: Ulf Lindman (med fjärrutlösare)

Pensionärernas Riks-Organisation har bildat en ny
förening i Valbo Gamla Kommunhus fredagen den 26/3
1971. Den har namnet Valbo Pensionärsförening P. R. O.

nr 1

Närvarande vid bildandet voro Ordförande G. Hägg
ifrån Bomhus samt Ordförande Boman ifrån Forsbacka.
vi fick lära oss föreningens stadgar som nästeföljas,
alltid enighet och trivsel bland medlemmarna ej rökning
och spelt på måttena.

nr 2

Som Ordförande för dagen tjänstgjorde John Berg.
han sa att vi hade det knallt ställt, att börja med
men blev genast glada när Ordförande Hägg lovade
ett bidrag från regionen med 100 kr.

nr 3

Sedan blev det val av en interim styrelse på 6 st.
Valda blevo: G. Alfvid Bror Ordförande,

Gunnar Bergman v. Ordförande,

Olov Anders Eriksson Kassör, John Berg Studiedare,

Hilda Andersson Sekreterare Märta Bergman v. Sekreterare

Anna Eriksson och Gerhard Lindstedt Revisorer

Herstin Andersson och Karl Löfdersöm Suppleanter

nr 4

Medlemsavgiften pr år är 5 kr, men en fråga framlades
om vi ville vara med i (Stallets Olycksfallförsäkring
för medlemmar i Riksorganisationen) det kostar 20 öre

Den första protokollbokens allra första sida. På den tiden var protokollen handskrivna och sekreteraren Hilda Andersson har använt sin bästa skrivstil för att pränta ner besluten. Vore man petig saknas en och annan interpunktion och stor bokstav - men fint är det. Foto: Ulf Lindman

Pionjärerna var barn av sin tid

Vill man veta exakt hur det gick till när PRO Valbo föddes är Arkiv Gävleborg rätt plats att besöka. Där förvaras alla de gamla protokollen. Då, för 50 år sedan, skrevs protokollen in med sirlig skrivstil i särskilda böcker.

Försättsbladet i första boken berättar att det är en Protokoll-bok för "Valbo Pensionärsförening P.R.O." och att den börjar den 26 mars 1971*. De allra första raderna i boken är: "Pensionärernas Riks Organisation har bildat en ny förening i Valbo Gamla Kommunhus fredagen den 26/3 1971. Den har namnet Valbo Pensionärsförening P.R.O."

En liten fläkt av historiens vingslag ger den allra första paragrafen - notera den gamla verbhöjningen i första meningen: "Närvarande vid bildandet voro Ordförande G. Hägg ifrån

Bomhus samt Ordförande Boman ifrån Forsbacka. vi fick lära oss föreningens stadgar som måste följas, alltid enighet och trivsel bland medlemmarna ej rökning och sprit på mötena."

Den andra paragrafen ger känsla av närvaro när protokollets sekreterare Hilda Andersson skriver: "Som Ordförande för dagen tjänstgjorde John Åberg han sa att vi hade det knalt ställt att börja med men blev genast gladare när Ordförande Hägg lovade ett bidrag från regionen med 100 kronor."

Så rullar protokollet på och berättar att en interimsstyrelse med sex personer valts; ordförande Gottfrid Bror, vice ordförande Gunnar Bergman, kassör Olov-Anders Eriksson, studieledare John Åberg, sekreterare Hilda Andersson, vice sekreterare Märta

Till föreningen					anslutna medlemmar								
Medlem-kort Nr	Namn	Yrke	Adress	Ansluten till föreningen den	Född		Resterade avgifter från föregående år	Inbetalda års- eller kvartalsavgifter				Uttagering	An
					Ar	Månad och dag		Kr.	öre	Kr.	öre		
51	Zeldur Hansson	Pensionär	Bxt 101 Mackmyra	2/4-71	1897	1/8						6-	
52	Ulrika Puumi	"	Centrum 2B, S. Valbo	2/4-71	1892	4/4	Överflytt från Forsbacka PRO					6-	
53	Elsa Lindstedt	"	Centrum S. Valbo	2/4-71	1902	9/4						6-	
54	Oskar Hedblom	"	Öby Mackmyra	2/4-71	1898	2/4						6-	
55	Toni Lattman	"	Öby Mackmyra	5/5-71	1898	10/9						6-	
56	Nils Peter Rosén	"	Harbovägen 20B, S. Valbo	5/5-71	1904	1/5						6-	
57	August Bror	"	Centrum S. Valbo	5/5-71	85	1886	23/9					6-	
58	R. Tore Hamblom	"	P. 793 B, S. Valbo	5/5-71	1903	10/10						6-	
59	H. Årn Lattman	"	Pb. 246 S. Valbo	5/5-71	1902	16/11						6-	
60	Berta Andersson	"	Åsamvägen 23, S. Valbo	5/5-71	1899	12/4						6-	
61	Oskar Stenroos	"	Årsklungan 76A, S. Valbo	2/6-71	1908	3/7						6-	
62	Edla Hamblom	"	Öby S. Valbo	2/6-71	1912	23/1						6-	
63	Helmer Lidman	"	Nybo S. Valbo	7/7-71	1900	19/3						6-	
64	Toni Lattman	"	Häcklinge S. Valbo	7/7-71	1905	11/1						6-	
65	Anna Larsson	"	Centrum S. Valbo	7/9-71	1894	14/6						6-	
66	Britta Lundin	"	Häbo S. Valbo	7/9-71	1903	18/4						6-	
67	John Valton	"	S. Valbo	7/9-71	1895	11/11						6-	
68	Anna Rosén	"	Liftstugan 80 S. Valbo	7/9-71	1899	2/18						6-	
69	Palle Hamblom	"	Harbovägen 20B	1/9-71	1890	7/7						6-	
70	Ernst Mattson	"	Harbovägen 20B	1/9-71	1901	23/9						6-	
71	Ingelborg Pernstam	"	Centrum 4A S. Valbo	1/9-71	1904	4/4						6-	
72	Hans Pernstam	"	Centrum 7B, S. Valbo	1/9-71	1897	19/11						6-	
73	Kajsa Andersson	"	Centrum 7B, S. Valbo	1/9-71	1912	30/7						6-	
74	Karl Hamblom	"	Harbovägen 149, S. Valbo	1/9-71	1895	11/10						6-	
	Karl Hamblom	"	Frånvägen 8B	6/11-71								5-	6x24 5=149

De första medlemmarna i föreningen var födda i slutet av 1800- och början av 1900-talet. Givetvis, eftersom starten var 1971. Foto: Ulf Lindman

Bergman, revisorer Anna Eriksson och Gerhard Lindstedt samt suppleanter Kerstin Andersson och Karl Söderström.

Bland de allra första besluten var att den årliga medlemsavgiften skulle vara 6 kronor, varav 20 öre skulle gå till en kollektiv olycksfallsförsäkring och 80 öre till restaureringen av Gysinge vårdshus. 23 personer skrev in sig som medlemmar under första mötet och fler skulle anmäla sig på nästa möte.

I den avslutande paragraf 8 noteras slutligen: "Ada & Oskar Pettersson underhöll med några vackra sånger till allas vår förtjusning. Och till sist vill vi tacka Ordförande Gustav Hägg för hans gemytliga sätt att leda oss in på rätt bana hur våra möten ska skötas för alla medlemmars trivsel."

Tittar man sedan vidare i den första protokollboken tonar en bild fram av ett föreningsliv som dagens PRO:are kanske inte riktigt skulle känna igen. Man välkomnade till exempel gärna nya medlemmar med ett fyrfaldigt leve. En liten kulturkrock för dagens PRO:are skulle även vara att man ofta avslutade mötena med att sjunga nationalsången. Dans som avslutning var också ett återkommande inslag.

Inget av det skulle väl kännas helt främmande för en PRO:are anno 2021. Men väl lite annorlunda. Fast tänker man efter inser man att med 50 år mellan är PRO:arna av 1971 och 2021 barn av olika tider.

En pensionär år 1971 hade vuxit upp när bilar var något sällsynt, och flygplan var något man gick man ur huse för att titta på. Pensionären årgång 1971 hade med all säkerhet barndomsminnen av Sverige under första världskriget, och hur Spanska sjukan härjade när kriget var över. Andra världskriget, ja, det upplevde Valbos PRO:are anno 1971 som vuxna, och radion var den direktkontakt man hade med världen fram till slutet av 50-talet då TV:n gjorde sitt intåg.

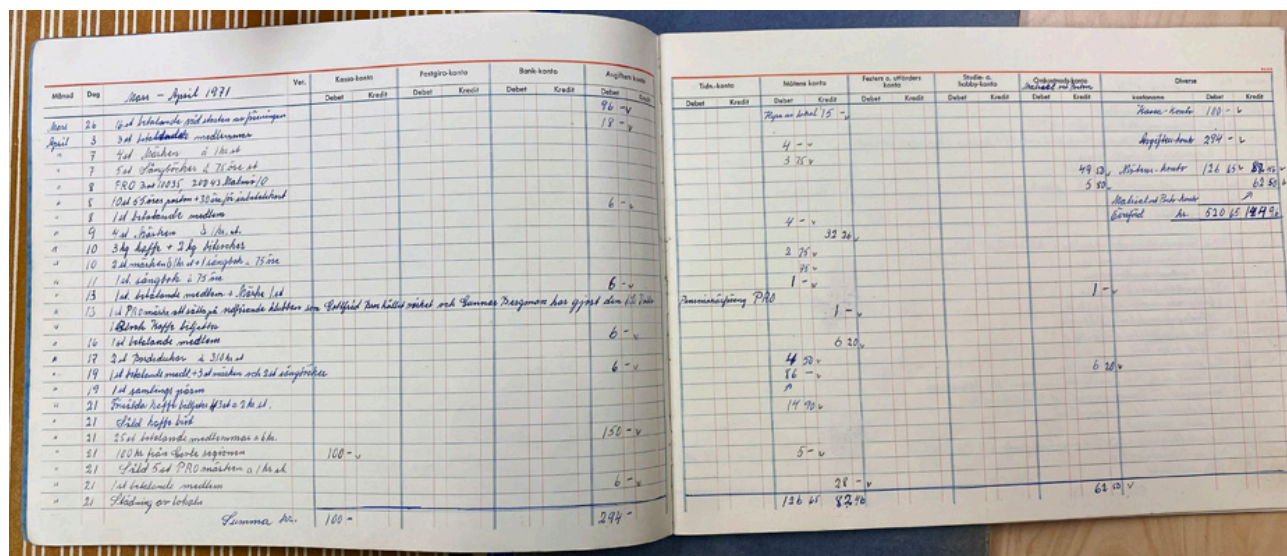
I den jämförelsen är det få av PRO:arna anno 2021 som har egna minnen av andra världskriget. Däremot upplevde de hur bilen och TV:n blev var mans egendom, att flygresor utomlands blev ny standard och datoriseringen började rulla fram under 1980-talet för att växa till en stormvåg under decennierna som följde.

Föreställ dig att du rest tillbaka till tiden och ska försöka förklara för en av PRO-pionjärerna i Valbo år 1971 vad internet, smartphones, Facebook och Twitter är för något. Lycka till med det!

Idag finns förstas ingen kvar som satt med på första mötet. Men lite närkontakt kan vi få, med hjälp av makarna Gunnar och Märta Bergmans son Björn. Född 1944 minns han hur föräldrarna jobbade med att starta föreningen.

- Just då bodde jag hemma hos dem så jag hörde mycket prat om det, berättar han.

- Och så skjutsade jag dem hit och dit när de hälsade på andra för att prata om att starta en ny förening. Egentligen är det lite konstigt

Första sidan i PRO Valbos första kassabok. Kassareportten ett år senare visar att föreningen gick runt under 1971 på sammanlagt 11.213 kronor och 65 öre. Foto: Ulf Lindman

Makarna Gunnar och Märta Bergman var med och bildade PRO-föreningen i Valbo. Foto: Privat

att jag skjutsade för pappa var chaufför till yrket, men han skaffade aldrig en egen bil.

- Jag skjutsade dem hem till Gottfrid Bror bland annat, jag kommer ihåg honom för att han var en så stor person till kroppshyddan, minns Björn.

En sak han tydligt minns var att bakom att föräldrarna ville starta en PRO-förening låg en schism med den lokala SPF-förening de redan var medlemmar i.

- Jag vet inte om det var politik eller personkemi som låg bakom, men vid det här laget är det väl ingen i de två föreningarna som bryr sig, konstaterar Björn Bergman.

En annan detalj han minns är att sången var ett viktigt inslag när den nya PRO-föreningen startade.

- En av de första sakerna de gjorde var att starta en kör. Och så minns jag att de inte hade någonstans att hålla till utan var i en källarlokal, avslutar Björn Bergman.

---

* 26 mars 1971 var mötet då man beslöt att bilda föreningen. Sedan dröjde det några dagar tills PRO på riksplanet antog Valbos lokalförening, vilket skedde den 1 april. Båda datumerna kan alltså med fog sägas vara starten för PRO Valbo.

Bland det första makarna Bergman gjorde i PRO Valbo var att starta en kör. Sonen Björn har i sina gömmor letat reda på den här Instamatic-bilden på fadern när han för första gången i sitt liv satt sig vid en skrivmaskin. Motivationen var hög; han skulle renskriva sångtexter.

En epok går i graven 2014

Hela 15 år huserade PRO Valbo i det gamla kommunalhuset i centrum, och många medlemmar arbetade ideellt med att rusta upp lokalerna för att hålla ner hyran. Men när kommunen 2011 sålde huset till en privat fastighetsägare blev det början till slutet för den epoken.

När föreningens hyresavtal med kommunen löpte ut ville nämligen den nye fastighetsägaren höja hyran med 100 procent, från 60.000 till 120.000 kronor per år. En summa som det var fullständigt omöjligt för föreningen att betala.

- Men redan det vi betalade till kommunen var för mycket när intäkterna började gå ner, säger Mats Emanuelsson, en av de fem som ingick i den ekonomigrupp som tog fram en plan för hur föreningen skulle få balans i ekonomin.

I klartext; budgeten hade börjat gå med minus när intäkterna från tombolan i Valbo köpcentrum minskade och inga pengar flöt in från Bingolotto eftersom man slutat sälja de lotterna.

PRO Valbos tid i det gamla kommunalhuset, byggt i början av 30-talet, började 1998 då föreningen hyrde en expeditionslokal, ett sammanträdesrum och en hall med pentry i huset. Hyresvärd var Gävle kommun som övertog huset i samband med kommunsammanslagningen 1971.

Under årens lopp började sedan föreningen hyra allt mer av huset; 2003 ännu ett sammanträdesrum och ett utrymme som

rustades upp till en restaurangkök. 2009 utökades det med 90 kvadratmeter på övervåningen, utrymmen som även de rustades av föreningens medlemmar.

Gävle kommun hade under lång tid det gamla kommunalhuset till försäljning. Tanken fanns inom PRO Valbo att köpa men det blev

När gamla kommunhuset köptes av en privatperson 2011 var det början till slutet för epoken då PRO Valbo huserat i huset. Bilden på huset är från senhösten 2020. Foto: Ulf Lindman

aldrig mer än en fundering; det var ett för stort vågspel tyckte man, att föreningen skulle bli ägare till en stor gammal fastighet med vad det innebär vad gäller underhåll och upprustning.

2011 köpte alltså en privatperson fastigheten och ville ett par år senare chockhöja hyran. Föreningen grävde ner hämlarna och utsåg en hyresförhandlingsgrupp. Den lyckades få ner hyran till 50.000 kronor per år, men till priset av att man lämnade ifrån sig övervåningen.

Samtidigt höll alltså en ekonomigrupp under ledning av Sven-Erik Lundin på att se över ekonomin i stort. Vad den kom fram till framgår i ett papper som lades fram inför

Sven-Erik Lundin gjorde mycket för PRO Valbo; han ledde ekonomigruppen och här drar han el i gamla kommunalhuset, påhejad av en koartett PRO:are. Foto: Arkiv

höstmötet 2014. Slutklämmen lämnade i praktiken bara en kurs framåt för medlemmarna: "Hur vill du vi ska använda pengarna? 50.000 kronor per år i hyra för Kommunalhuset eller 5.000 kronor per år i hyra för Furugården?"

Valet blev inte oväntat att föreningen satsade på en framtid i Furugården och satte

Den uppstoppade dockan Herbert vakar över stora salen på Furugården. När bilden togs genom entréruatan hade lokalen stått oanvänd i ett år på grund av coronapandemin. Foto: Ulf Lindman

punkt för epoken i det gamla kommunalhuset.

Flytten var dock redan på gång när det valet gjordes. Hösten 2013 hade PRO Valbo börjat förlägga sina träffar till Furugården. I jämförelse med kommunalhuset upplevdes det som ljust och varmt, med handikappanpassade toaletter. I sammanhanget kan nämnas att det hände att temperaturen i kommunalhuset stora sal var nere på 14 grader; läge för vantar och raggsockor alltså.

Noteras kan att PRO Valbo inte var den enda pensionärsföreningen att flytta; även den lokala SPF-föreningen flyttade till Furugården hösten 2013.

Lokalhistorik

De första åren efter starten 1971 hankade sig föreningen fram genom att hyra eller låna lokaler där det gick.

Den första riktiga föreningslokalen hyrdes i Valbo centrum i början 1980-talet. Det var en mindre lägenhet med rum och pentry.

1998 bytte föreningen till mer ändamålsenliga lokaler genom att hyra delar av gamla kommunalhuset.

2003 utökades den hyrda ytan med cirka 100 kvadratmeter och 2009 lades omkring 90 kvadratmeter på övervåningen till.

2011 köptes gamla kommunalhuset av en privatperson som 2013 ville chockhöja hyran. 2014 års höstmöte beslöt att man skulle lämna kommunalhuset.

Hösten 2013 började PRO Valbo förlägga sina medlemsmöten och träffar till Furugården, något som fortsätter än i dag. Några lokaler för enbart eget bruk har alltså inte föreningen, bortsett från ett förråd på Furugården.

De föll på mors dag och Ohlin

Under sin 50-åriga historia har PRO Valbo en gång varit snubblande nära att vinna den stora kunskapstävlingen PRO-vetarna.

- Det gick till utslagsfrågor för vi visste inte när Mors dag är, minns Mats Emanuelsson som tillsammans med Björn Pettersson och Bengt Grönvall ingick i Valbos lag.

- Nu vet jag det förstås, Mors dag är sista söndagen i maj, det kommer jag aldrig att glömma, lovar Mats.

Året då trion tog sig hela vägen till riksfinal via kommun-, läns- och regionsfinaler var 2005. Den stora finalen hölls i Globen och motståndarna var PRO Varberg och tre andra föreningar.

PRO-vetarna brukar för övrigt ibland lite skämtsamt också kallas Vi i 65:an; en ordlek med Sveriges Radios Vi i femman, kunskapstävlingen för landets alla femteklassare.

För femteklassarna är det stort att ta sig till riksfinal, och bland PRO:arna är det ändå större att gå så långt. Konkurrenten är hård med hundratals föreningar och hundratusentals medlemmar.

- Vi reste med två fulla bussar från Valbo till Globen, och hade en riktig hejarklack som var väl förberedd, berättar Ing Britt Holmblad som var med när det begav sig.

2021, många år efteråt, kan Mats Emanuelsson fortfarande tycka att det är lite surt att laget bommade mors dag.

- Vi hade vunnit om vi tagit det, konstaterar han.

Men istället blev det alltså jämnt och det krävdes hela fyra utslagsfrågor innan det stod klart att Varberg kammade hem segern.

- Vi föll på frågan när Bertil Ohlin blev partiledare för Folkpartiet. Varken vi eller Varberg visste det säkert utan gissade, men vi bommade med ett år och de träffade rätt, berättar Mats.

En snabb googling på Bertil Ohlin visar att han valdes till partiledare 1944 och faktiskt var handelsminister 1944-45 under Per Albin Hanssons (s) samlingsregering under andra världskriget. Han förblev sedan Folkpartiets

ledare än fram till 1967. Många av dagens PRO:are kan säkert minnas honom från valdebatter i TV; i svart-vitt och med dagens mått mätt mycket artiga tillställningar.

Det var alltså inte bara Valbo och Varberg som deltog i riksfinalen 2005. De andra var Bredaryd, Harads och Tyresö som också vunnit sina regionsfinaler. Men de hade slagits ut när Valbo och Varberg ställdes mot varandra.

Upplägget i PRO-vetarna är att lagen får två minuter på sig att skriftligt besvara varje fråga. Ämnena är allt mellan himmel och jord, men en fråga ska alltid handla om PRO. Några stora priser får inte vinnarna, här handlar det framför allt om äran.

PRO-vetarna

Upplägget i kunskapstävlingen är att lagen får två minuter på sig att skriftligt besvara varje fråga. Föreningarna ställer upp med lag bestående av tre personer plus en lagledare.

Några stor priser väntar inte vinnarna som lyckats nå hela vägen till den stora riktfinalen, utan här handlar det framför allt om äran.

Tävlingen har hållits under många år. När PRO Valbo nådde hela vägen till finalen ordnades den alltså i Globen. På senare år har finalen istället arrangerats ombord på Viking Lines fartyg Cinderella.

Frågorna i tävlingen är rejält kluriga. Ta till exempel de här tre frågorna från regionfinalen 2012, under rubriken "Bellman". Svaren hittar du under den streckade linjen.

1 Vilket yrke hade Fredman?

2 Maria Kristina Kjellström hette hon, men under vilket namn känner vi henne bättre?

3 Vad var kriteriet att få komma med i Bacchi Orden?

-----
1 Huvudpersonen Fredman i Fredmans epistlar är "namnkunnig urmakare, utan ur, verkstad och förlag".

2 Ulla Winblad.

3 Man måste minst två gånger offentligt setts ligga stupfull i rännstenen(!).

Om en månad bär det av till Stockholm och riksfinal i PRO:s veteranvetartävling för Björn Pettersson, Bengt Grönvall och Mats Emanuelsson i Valbo PRO.

FOTO: ANNAKARIN BJÖRNSTRÖM

Veteranvetare från Valbo åker på riksfinal i Globen

VALBO PRO-stadgar, sportfrågor och matteproblem.

Mats Emanuelsson, Björn Pettersson och Bengt Grönvall har svar på det mesta.

Så många svar att de tagit sig till riksfinal i Globen i föreningens veteranvetartävling.

Vi i 65-an kallas den också, PRO:s frågetävling där lag från hela landet deltar. Två minuter har deltagarna på sig att svara skriftligt på varje fråga.

– Mats och Björn svarar på frå-

gorna och jag dricker vatten, skojar Bengt Grönvall.

Han, Mats Emanuelsson och Björn Pettersson bildar Valbos lag för andra året i rad och har i de olika deltävlingarna bland annat slagit förra årets segrare i riksfinalen, tre pensionerade Hoforslärare.

– Vi leder med 2-1 över dem, säger Björn Pettersson skämtsamt.

Det märks att de tre lagkamraterna har roligt ihop. Och det är för att det är kul som de är med, även om tävlingsmomentet också gör sitt till.

Frågorna handlar om allt mellan himmel och jord, det enda som är helt säkert är att någon rör PRO.

Det går inte att förbereda sig, annat än genom att hänga med i nyhetsflödet och PRO:s tidning. Några olika specialområden har de ändå. Bengt Grönvall svarar till exempel gärna på frågor om kultur, Mats Emanuelsson tar hand om dem om PRO medan Björn Pettersson gillar dem som handlar om matematik.

Stora priser står inte på spel i deltävlingarna, det handlar mest

om äran. Men i riksfinalen, som kommer att vara i Globens annex den 6 oktober, kan det bli fråga om resecheckar har de hört. Då möter de lag från PRO-föreningarna Bredaryd, Varberg, Harads och Tyresö som vunnit sina regionfinaler.

Med sig ska Valbolaget, liksom tidigare, ha sin trogna hejaklack. Intresset för tävlingen är stort också bland de andra i föreningen berättar de.

– Det ska bli buss till Globen nu, säger Mats Emanuelsson.

Anna Bagge

Gefle Dagblad publicerade en artikel om PRO Valbos lag inför PRO-vetarnas stora riksfinalen 2005 i Globen.

Cirkeln blev en föreställning

Under PRO Valbos 50 år är det en satsning som sticker ut; bildspelet till 100-årsminnet av

Mackmyrakonflikten 1906. Runt 35 medlemmar var med och bildspelet visades åtta gånger för sammanlagt 850 åskådare.

Varken förr eller senare har föreningen ordnat något som visats för så många utanför de egna leden.

Men först lite historia. 1906 bröt det ut en konflikt på Mackmyra Sulfitfabrik AB utanför Valbo. Arbetarna ville bilda en fackföreningen, något som inte sågs med blida ögon av fabriksledningen som avskedade de arbetare som gick med i den nybildade föreningen.

Till saken hör att föreningsrätten redan då var lagstadgad och fackföreningar hade bildats på många fabriker runt om i landet. Arbetarna i Mackmyra var alltså inga pionjärer, däremot levde fabriksledningen kvar i en tid där de ansåg sig kunna diktera villkoren ensidigt.

När arbetarna fortsatte att ansluta sig till den nya fackföreningen blev ledningens motdrag att stänga sulfitfabriken på obestämd tid. Dessutom sades arbetarna upp från bolagets bostäder;

att fabrikerna byggde bostäder till arbetarna var vanligt på den tidens bruksorter. Så småningom resulterade uppsägningarna att ett 40-tal familjer vräktes från sina bostäder.

Vräkningarna blev mycket omskrivna i svensk press, och konflikten blev även en nyhet utanför Sverige.

När det gått ett halvår vek sig dock bolagsledningen. Den godtog att en fackförening

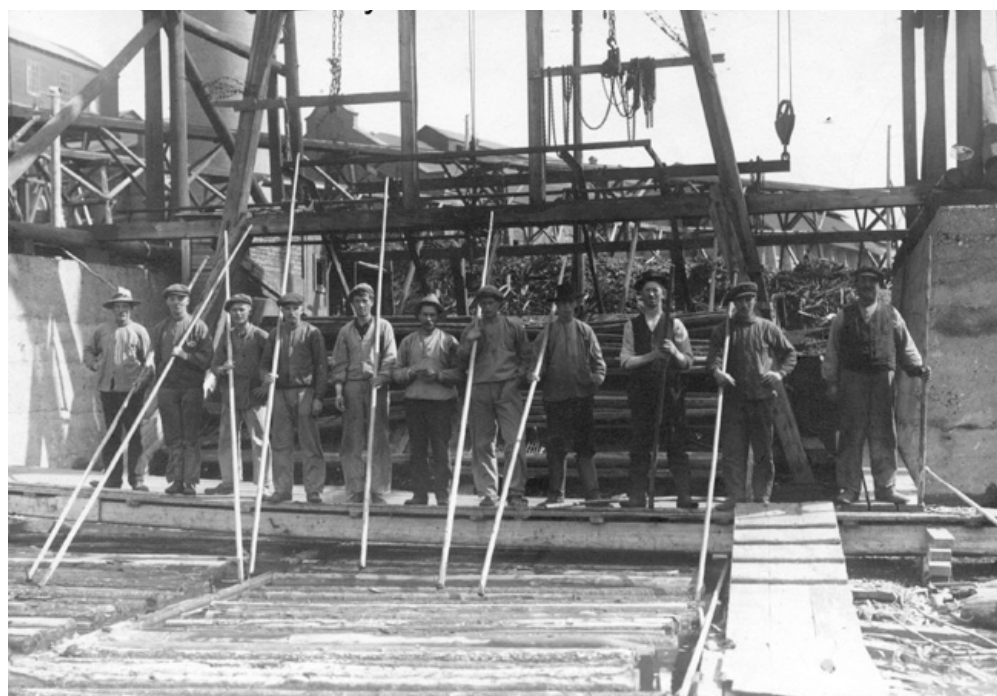
bildades, återanställde de flesta av arbetarna och de som vräkts fick flytta tillbaka till sina bostäder.

När 100-årsminnet av konflikten började närma sig föreslog Nils-Åke Öhlin att PRO Valbo skulle ha en studiecirkel om den. Sju-åtta personer nappade på idén och med Björn Pettersson som ledare drog en cirkel igång om Mackmyrakonflikten.

Cirkeln rullade på under hösten 2004 och våren 2005. Deltagarna letade rätt på skrifter om konflikten, kammade igenom Arbetarbladets arkiv efter tidningsartiklar om den och besökte länsmuseets arkiv flera gånger.

När cirkelgänget var klara tyckte de att ämnet varit så intressant att kunskaperna de samlat på sig om Mackmyrakonflikten borde föras vidare på något sätt. Gruppen tog upp det till diskussion hösten 2005 och kom fram till att man skulle försöka göra ett bildspel med tillhörande text om konflikten.

Men idén fortsatte att växa. Det visade sig att LO-distriktet planerade en minnesdag om den fackliga striden i Mackmyra, och det

Tidigt 1900-tal var vägtransporter av massaved en omöjlighet utan timmerstockarna fick flytta med strömmarna i vattendrag. Här har de nått fram till Mackmyra och tas om hand av arbetarna där. Foto: Arkiv

bestämdes att bildspelet skulle vara en del av den dagen. Dessutom skulle skådespelaren och regissören Björn Skjefstad på Folkteatern hjälpa till med att sätta upp bildspelet.

Och så blev det. Under våren 2006 växte bildspelet fram; bilder från konflikten projicerades på en duk medan texterna till bilderna lästes upp. En del av texterna lästes av rollinnehavare i tidsenliga kläder och det hela kompletteras med sånger av PRO Valbos sångkör, dragspelsmusik och diktläsning.

Premiären för bildspelet blev på den egna föreningens aprilmöte. Ett par dagar senare, den 22 april, var det dags för LO-distriktets 100-årsminne av konflikten. Ensemblen var där förstärkt med sångerskan Sofia Karlsson som framförde Dan Anderssons "Du liv" till eget gitarrspel.

I publiken fanns celebriteter som LO:s dåvarande ordförande Vanja Lundby-Vedin och partisekreterare Marita Ulvskog (s).

Dagen efter blev det sedan en föreställning för allmänheten och efter sommaruppehållet medverkade gänget på s-distriktets årliga sammankomst den 11 augusti. I november blev det föreställning för boende på Furugården.

Året därpå blev det ytterligare tre föreställningar; en för PRO:s samorganisation i Gävle samt ett par för skolklasser i Valbo - 8:an och 9:an på Sofiedalsskolan.

De gamla tidningsartiklarna om striden i Mackmyra är för övrigt mustig läsning. Efter lockouten - stängningen av fabriken - den 16 mars skriver Emil Rosén, Arbetarbladets chefsredaktör, bland annat:

"En blomstrande industri ödelägges i sin funktion och det blott för att ett par, tre kapitalister skola få nöjet att spela Motvalls kärring mot den sociala utvecklingen. Ty vad är det väl herrar Lundeberg, Klingberg och Steffansson vilja med sin lockout. Ingenting mindre än att sätta P för en rörelse, som det är bevisligen omöjligt att hejda. En rörelse som skall gå fram och skaffa sig gehör och respekt även om det skulle lyckas dem att svälta dessa 150 arbetare in i fabriken igen på nåd och onåd, eller med hustrur och barn ned i graven."

Sett med dagens ögon är det bara att konstatera att texten med all sin gammeldags artighet och ålderdomliga verbböjningar är ett flammande brandtal för fackliga rättigheter...

En av de vräktas familjerna med sitt bohag i skogen. Mackmyra sulfittfabrik grundades 1889 och brann ner 1897 men återuppfördes. I anslutning till fabriken byggde man på södra sidan av ån de arbetarbostäder de strejkande vräktas från med biräckning från Sala sedan polisen i Gävle vägrat. Foto: Arkiv

50 års resa mot tvärstopp

Aret är 1971. Apollo 14 landar på månen, Intel introducerar världens första mikroprocessor,

Scandinavium i Göteborg invigs, filmen "Utvandrarna" efter Vilhelm Mobergs roman har premiär - och i lilla Valbo bildas en PRO-förening.

Nu har 50 år gått sedan dess, och här ska vi med nedslag på några utvalda år försöka visa hur PRO Valbo utvecklats sedan dess.

Startåret 1971 växer föreningen så att det knakar. Antalet medlemmar ökar från 25 vid starten till 81 vid årets slut. Allting som vi i dag förknippar med en PRO-förening kommer på plats under det första året. Så underhåller egna musikanter och en egen sångkör på mötena i Valbos gamla kommunalhus.

Vad gäller sångkören är det Gunhild Pettersson som väljs till att leda den, och det är en post hon kom att inneha under smått osannolika 24 år.

Gamla kommunalhuset i Valbo är för övrigt en benämning som börjar växa fram just 1971. Det är nämligen det året Valbo upphör att vara en egen kommun utan går upp i Gävle, som får sin nuvarande storlek. Kommunhuset i centrala Valbo töms därmed och finns tillgängligt för andra verksamheter.

Gävle kommun säljer många år senare huset, men det är en annan historia.

Den unga föreningen börjar utöver med sång och musik även med studiecirkel redan första året, bland annat "Träterapi" och "Pensionären i 70-talets samhälle".

Motionsgymnastik dras också i gång och under sensommaren bildas en syförening. Redan i november hålls auktion på resultaten av sömnaden.

Även resor och utflykter kommer med på programmet redan första året.

Kassaboken visar att omsättningen under premiäråret är 11.213 kronor. Det låter kanske inte mycket i dagens öron men omräknat till dagens penningvärde handlar det om en god bit över 84.000 kronor.

Hoppar vi sedan fram till 1976 landar vi hos en förening som under året blir 190 medlemmar; tillväxten är alltså fortsatt mycket

god. Medlemsmötena är fortfarande i gamla kommunalhuset och de egna musikanterna och sångkören är flitigt i elden.

Specialträffar ordnas också, bland annat en surströmmingsskiva och underhållning av Lions i Ludvigsbergsskolan.

Däremot för studieverksamheten en tynande tillvaro det året. Styrelsen noterar lakoniskt att "studielusten är svag". Bara en cirkel ordnas, "Bygd i förvandling". Även vad gäller motion är intresset svagt. Resorna rullar dock på, med ett halvdussin endagsresor.

En titt på ekonomin visar att omsättningen är 19.982 kronor under 1976, vilket i dagens penningvärde motsvarar knappt 100.000 kronor.

Vad gäller världen utanför Valbo kan

Gunhild Pettersson, längst till höger, kom att leda sångkören under smått osannolika 24 år.

noteras att i valet 1976 förlorar socialdemokraterna mot de borgerliga partierna, och Torbjörn Fälldin (c) blir statsminister.

Tar vi sedan ett stort kliv framåt i tiden, tio år till 1986, landar vi hos en förening som det året ökar till 202 medlemmar. Den snabba tillväxten de första åren har alltså avstannat något. Femton år efter starten hyr PRO Valbo sedan några år en expeditionslokal i Valbo centrum, men medlemsmötena är fortsatt i sammanträdessalen i gamla kommunalhuset.

Den egna sångkören är fortfarande flitigt i elden, men även underhållare utifrån medverkar.

Specialträffar som Grötfest, Äggsexa och Surströmmingsskiva hålls också i kommunalhuset. Träffarna har blivit populära traditioner, med 80-talet personer på plats varje gång.

Studieverksamheten har fått fart, med studiecirklar om bland annat Hälsingland och Värmland. Ett par kulturgrupper i sång och ett par grupper i sömnad och stickning pågår.

Även motionsverksamheten har fått fart, med cykling, promenader, minigolf, pensionärgymnastik och simning bland annat.

Särskilt kan noteras att föreningens danskommitté har hela tio dansaftnar med runt 120 (!) deltagare varje gång.

Och ja, flera resor ordnas under året, bland annat en tredagarsresa.

Omsättningen under 1986 är 77.485 kronor, vilket i dagens penningvärde motsvarar en god bit över 161.000 kronor.

För Sverige och världen i stort är 1986 inte ett år att jubla över; i februari mördas statsminister Olof Palme (s) på öppen gata i Stockholm och i april drabbas kärnkraftverket i Tjernobyli i dåvarande Sovjet av en

PRO Valbo hade sina medlemsmöten i Mikaelsgårdens stora sal från det att församlingshemmet stod klart 1991 fram till 2005. Bilderna är från Mikaelsgården i mars 2021. Foto: Ulf Lindman

härdsmlta.

Mordet är fortfarande ett olöst trauma för Sverige, även om den ansvarige åklagaren 2020 pekar ut en sedan länge avliden person som skyldig. Vad gäller Tjernobyli är staden intill kärnkraftverket fortsatt öde på grund av höga strålningsnivåer och resterna av den brunna reaktorn är säkrade i en gigantisk betongsarkofag.

Halvvägs på vår 50-åriga resa landar vi sedan på 1996. Under det året växer föreningen till att ha 368 medlemmar; en rejäl tillväxt alltså under de tio åren sedan senaste stoppet.

Under året hålls åtta medlemsmöten, men nu är platsen inte längre gamla kommunalhuset utan stora salen i Mikaelsgården; Svenska kyrkans församlingshem i Valbo. PRO Valbo börjar förlägga medlemsmötena till Mikaelsgården 1991 då den är nybyggd.

För underhållningen på mötena står liksom tidigare främst de egna musikanterna, alltså Instrumentalisterna och sångkören. Sven Norin är inne på sitt andra år som körledare och skulle komma att stanna kvar på posten i ytterligare många år. Instrumentalisterna har under några år verkat under Uno Brinks ledning.

Studieverksamheten är livlig. Hela 18 studiecirkel genomförs, bland annat i engelska, gitarrspel, matlagning och för herrar och seniordans.

Motionsverksamheten däremot har brist på ledare, vilket gör att motionsgymnastiken och vattengymnastiken ligger nere. Men cykelturer ordnas, liksom åtta motionsdanser i gamla kommunalhuset. Resorna rullar på med bland annat tre endagsresor.

Speciellt för året är att föreningen firar 25-årsjubileum. Ett led i det är att den 24 april har PRO Valbo "Öppet hus" på Furugården; äldreboendet i centrala Valbo. Drygt 200 besökare kommer och det är musik, sång och dans. Den 12 maj är det sedan jubileumsfest i Gävle stadshus, med mat, tal och gåvor till föreningen.

Handarbete pågår 1999 i en av lokalerna i gamla kommunalhuset.
Foto: Arkiv

En grupp veteraner fotograferade utanför expeditionen på Centrum 4 år 1994. Gruppen består av Sylvia Dahlbeck, Johan Linde, Märta Bergman och Lisa Westholm, samt ordförande Uno Brink, kassör Ingvar Hallqvist och vice ordförande Erik Carlsson.

Omsättningen under året är 490.865 kronor, vilket i dagens penningvärde motsvarar runt 641.000 kronor. Dessutom har föreningen egna kapital vuxit till 75.617 kronor vid årets slut.

Bakom den goda ekonomin ligger inte minst försäljning av lotter i Valbo köpcentrum, Köpis, och att föreningen säljer lotter till TV4:as populära "Bingolotto". Det TV-lotteriet till förmån för deltagande föreningar håller på än i dag, men år 1996 fortfarande relativt nytt; TV4 börjar med det 1991 och Leif "Loket" Olsson är fortfarande -96 populär programledare.

Något som också sker under 1996 är att Väntjänsten i Valbo bildas, genom ett samarbete mellan de båda lokalföreningarna av PRO och SPF samt Svenska kyrkan och Röda korset. Basen för Väntjänsten är Furugården och man förmedlar besök och ledsagning för äldre bland annat, samt säljer hemslöjdsalster i Knutboden på Furugården.

Värt att notera är också att

Gävle under året firar 550-årsjubileum med en lång rad aktiviteter under sommaren. Så till exempel sjunger PRO Valbos sångkör och PRO-ettans sångkör tillsammans på Estraden och Rådhusstorget under firandet.

Flyger vi sedan vidare ytterligare tio år landar vi på 2006. Under det året fortsätter medlemsantalet att växa, till 748 personer; en fördubbling på bara tio år.

Under året hålls nio medlemsmöten, och nu är de inte längre i Mikaelsgården. Sedan året före, 2005, har föreningen mötena i gamla kommunalhuset igen. Den egna sångkören C-klaven och Instrumentalisterna står liksom tidigare år bakom mycket av underhålningen på mötena.

Andra sammankomster under året är en höstauktion i oktober och ett teatercafé med skådespelaren och teaterkonsulenten Björn Skjefstad. Under sommaren är det utflykt till Åsbyggeby fåbod och fisketävling vid Ängesån.

35-årsjubileum är det förstås också under året, vilket firas med en trerätters middag i gamla kommunalhuset den 22 september med 165 deltagare. Till saken hör att föreningen året före ställer i ordning att välutrustad kök i kommunalhuset. Det är i samband med den satsningen föreningen flyttar tillbaks till kommunalhuset och har större delen av sin verksamhet där.

Ett orosmoln är förstås att Gävle

Ett parti boules spelas 1999 på en av banorna föreningen hade vid Valbovägen. Numer huserar boulespelarna på Åbyvallen. Foto: Arkiv

kommun vill sälja det gamla kommunalhuset, vilket återkommande tas upp på mötena. Men det dröjer ytterligare några år innan det ställs på sin spets.

Studieverksamheten är stor under året, med 41 cirklar som sammanlagt samlar 340 deltagare.

En studiecirkel leder under medlemsmötet i april till uruppförandet av bildspelet "Mackmyrakonflikten 1906", till 100-årsminnet

Hela ensemblen bakom bildspelet "Mackmyrakonflikten 1906" samlad i gamla kommunalhusets sammanträdesal 2006. Foto: Arkiv

av den stora föreningsrättsstriden vid Mackmyra bruk i Valbo. Bildspelet framförs sedan vid flera andra tillfällen under året.

"Mackmyrakonflikten 1906" är PRO Valbos största utåtriktade satsning under de 50 åren, och har därför ett eget avsnitt här i jubileumsskriften.

Friskvårdsverksamheten är livlig under 2006 med boule, Qi-Gong, styrketräning och simning bland annat. Golfspelare med medlemmar deltar med framgång i PRO:s distrikts- och riksmästerskap.

Resorna rullar på som vanligt, med endagsresor, båtresor till Åland, en tvådagars resa på Göta kanal och en femdagars resa till Danmark.

Ekonomi är fortsatt god, året slutar med ett överskott på 38.166 kronor och det egna kapitalet växer till 128.430 kronor. Den jubileumsfond som startar några år tidigare växer med 10.915 kronor till 121.832 kronor.

Ser man till Sverige utanför Valbo vinner den borgerliga alliansen valet 2006 och Fredrik Reinfeldt (m) blir statsminister. En förvärvsavdrag med mottot att det ska löna sig att arbeta införs. Bland pensionärerna är det en nagel i ögat eftersom avdraget innebär att deras skatt höjs i jämförelse med förvärvsarbete; en pension på 10.000-12.000 kronor i månaden beskattas med 625 kronor mer än samma summa från förvärvsarbete.

Inte oväntat tar alla landets pensionärsorganisationer strid mot avdragets orättvisa, snedvridande effekt.

Tar vi sats och flyger 10 år till landar vi på år 2016. Det första vi ser är att de många årens tillväxt brutits. Vid årets slut har föreningen 645 medlemmar, men nedförsbacken börjar långt tidigare. Toppen nås 2009 då PRO Valbo har 795 medlemmar vid årsskiftet. Sedan

Under flera år ordnade föreningen gökotta i Mackmyraparken där Instrumentalisterna spelade, bilden är från 2006. Foto: Ing Britt Holmblad

börjar det slutta nedåt; under 2014 dalar medlemsantalet till 737 personer och under 2015 till 671 medlemmar.

Under 2016 är det nio medlemsmöten och numer är mötena på Furugården, närmare bestämt i cafeterian. Föreningen har helt lämnat gamla kommunalhuset. Att PRO Valbo tvingats överge den mångåriga basen där det fanns utrymmen för en stor del av aktiviteterna gör verksamheten mer utspridd. Föreningen hyr Furugårdens cafeteria för medlemsmöten, liksom ett mindre förråd på Furugården. Någon expeditionslokal finns inte längre. Vad gäller cirklarna finns de bland annat i kvarterslokaler på Åsgårdsvägen och i grupprum på Furugården.

Ett par träffar för nya medlemmar ordnas under året, liksom ett par trivselkvällar på Furugården. En av dessa är i april med mat, dans och underhållning, den andra är i oktober. I augusti är det fest med surströmming och sill med 110 deltagare och en annan traditionell punkt i programmet är i början av september då det är utflykt till Svartviksstugan med allsång och korvgrillning.

Instrumentalisterna spelar och ordnar allsång på flera av mötena under året. Några som flitigt i elden är köks/möteskommittén som ser till att lokalen är i ordning inför

mötena och träffarna, och inte minst ordnar förtäring och serverar.

Studieverksamheten rullar på, med 205 deltagare i 24 cirklar under året. Cirklarna är om allt från "Mat och vinkunskap" till läsecirkel och minnesträning.

Även friskvården rullar på. Boule ordnas på Åbyvallen två dagar i veckan under våren och sommaren in på hösten. Vintertid är det tävling i boule på Estraden i Gävle en dag i veckan, och 2016 har PRO Valbo med fem lag med tre spelare i varje.

Att boulen håller till på Åbyvallen, anläggningen för utomhussport i Valbo, är sedan man efter många år övergett de banor

Boulen var en av de saker som kunde genomföras som planerat "coronaåret" 2020. Här möts Karl Erik Sedvall och Tore Hedlund i den avslutande herrfinalen under klubbmästerskapet. Foto: Kenneth Andersson

föreningen anlade mellan gamla kommunalhuset och Valbovägen i centrala Valbo. Flytten är i samband med att föreningen lämnar kommunalhuset.

Andra friskvårdsaktiviteter är Qi-Gong som håller till i Hyresgästföreningens lokaler i Valbo centrum, och lättgympa i Farmekhuset, i lokalen "Valbo Gym & Fitness".

Resorna fortsätter att rulla på och är en stor del av föreningens verksamhet.

Föreningen ordnar både egna resor och deltar i andras.

Ekonomi är fortsatt stabil. Vid årets slut är föreningens egna kapital i likvida medel 292.286 kronor och fonderna har ett marknadsvärde på 141.830 kronor. En stor inkomstkälla är det tombolalotteri föreningen har sedan många år i Valbo

Årsskiftet 2019-20 höjdes lottpriset på tombolan i Valbo köpcentrum från två till fem kronor. Bilden är från invigningen av den arkitektritade tombolakur de luxe som företaget bakom köpcentrum överräckte till föreningen senhösten 2019. Bara månader senare gjorde coronasmittan att kuren stod tom. Foto: Ulf Lindman

köpcentrum, där många medlemmar är med och hjälper till. En annan lotteriinkomst är från PRO:s egna trippelskraplotter där överskottet fördelas på hela organisationen. Bingolotter slutar man sälja flera år tidigare.

Hoppar vi fram till året 2020 och slutpunkten 2021 är vi framme för målet för resan; året då PRO Valbo firar 50-årsjubileum.

2020 inleds på vanligt sätt; en medlemsträff i januari där den tidigare operettprimadonnan Mona Rosell underhåller, och sedan vankas årsmöte i februari med traditionell parentation för medlemmar som gått bort.

En nyhet för tombolalotteriet i Valbo köpcentrum är att lottpriset som under många år varit två kronor höjs till fem kronor. Försäljningen går bra under inledningen av året, och medlemmarna som har lotteripassen sitter i en arkitekturtrad lotterikur de luxe som Valbo köpcentrum bygger till föreningen och överlämnar hösten 2019.

Men för den vaksamme finns olycksbådande varningssignaler. Under

vintern kommer allt fler larmrapporter om ett nytt virus med ursprung i mångmiljonstaden Wuhan i Kina. Ord som coronavirus och covid-19 hörs allt oftare och i mars slår WHO fast att världen drabbats av en pandemi.

TV, radio och tidningar fylls av rapporter från överfyllda intensivvårdsavdelningar och många tusen människor dör redan i pandemins inledning. I september 2020 har en miljon människor i världen dött i covid-19.

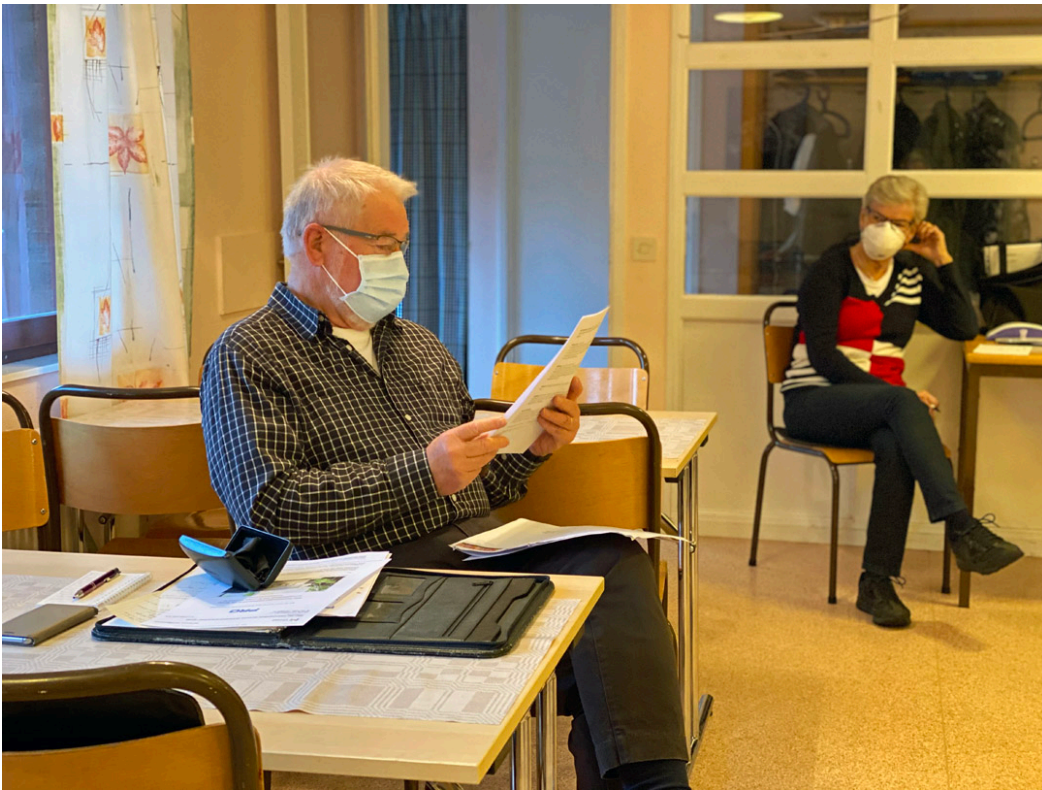
En sak som snabbt står klart är att sjukdomen är särskilt farlig för äldre människor. Rader av restriktioner införs för att minska risken för smitta; många länder går så långt att människor helt enkelt beordras stanna hemma för att kontakter med andra ska undvikas. Sverige går inte så långt, till omvärldens förvåning.

Men för PRO Valbo blir det tvärstopp. Det går inte att mötas i grupp inomhus, och tombolakuren i Valbo köpcentrum står tom.

Först i maj, med vårvärmen, kommer en vändning. Utomhus går det fortfarande att ha

Coronaåret 2020 startade föreningen tipspromenader för att kunna erbjuda en aktivitet utomhus. Här serverar Rune Norén korv när vårens promenader avslutas med en grillfest på Vretas. Foto: Ulf Lindman

En enkel kuggfråga - hur ser man att det är coronaår? Svaret är förstås på munskydden; Olle Olofsson leder ett styrelsemöte med säkerhetsavstånd och munskydd hösten 2020. Sitter i bakgrunden gör Birgitta Olsson, kassör. Foto: Ulf Lindman

aktiviteter, eftersom det där går att hålla avstånd och undvika droppsmitta. Den 21 maj är det därför premiär för den nya satsningen tipspromenader på torsdagar, med start och mål på Vretas utanför Walabogården. Promenaderna lockar 30-40 deltagare varje gång, fler när det är vår- och höst avslutning med coronaanpassad korvgrillning.

Boulen kan hålla på som planerat, om än med färre deltagare än vanligt. Under hösten ersätts den inställda lättgympan av gypapromenader utomhus med start vid Farmekhuset.

En stor sak som kommer i skymundan under året är att PRO byter ut både sitt digitala medlemssystem liksom publiceringssystemet för webben, där PRO Valbo har sin hemsida på adressen pro.se/valbo.

Uttryckt på PRO-språk lämnar Hjärdis över stafettpippen till Harald; det äldre medlemsystemet går under namnet Hjärdis och det nya är alltså Harald. Det nya systemet för publicering på nätet får inget sådant familjärt

namn utan behåller produktnamnet Sitevision. Det gamla systemet som ersätts har varit i gång i tiotalet år.

Bytet sker under våren 2020 men är haltande eftersom det inte går att fysiskt samla människorna som ska göra jobbet på föreningsnivå. Ersättningen är digitala möten via dator och mobil med hjälp av apparna Teams och Zoom, men inte alla PRO:are har den

tekniken tillgänglig.

När 2020 tar slut har föreningen 594 medlemmar, ett tapp på 42 under året. Budgeten klarar sig inte oväntat bättre under coronaåret eftersom nästan allt ställs in; föreningens kapital är vid årsskiftet 253.800 kronor och fondernas marknadsvärde har ökat till 209.260 kronor.

Jubileumsåret 2021 inleds med.., ingenting. Coronasmittan börjar ta fart igen i slutet av 2020 så PRO centralt konstaterar i början av 2021 att all inomhusverksamhet är fortsatt stängd.

När de här raderna skrivs i mitten av mars står hoppet till den vaccinering som håller på. De äldre i föreningen får sina sprutor men brist på vaccin gör att tidsschemat för hela befolkningens vaccinering skjuts fram till långt in på sommaren.

I väntan på det är enda möjligheten för PRO Valbo att satsa på aktiviteter utomhus samt hoppas och planera för något som liknar normal verksamhet till hösten 2021. Inklusive en jubileumsfest. Förhoppningsvis...

Styrelsen under 50 år

En jubileumsskrift vore inte fullständig utan att på något sätt hedra de som under åren ställt upp och arbetat för föreningen på olika sätt; som cirkelledare, lottförsäljare, styrelseledamöter och mycket annat.

Att räkna upp alla går förstås inte. Många namn har försvunnit in i arkivens och

minnenas djup; och den här jubileumsskriften har inte utrymme för de hundratals namn det skulle handla om.

Istället presenterar vi här en kärntrupp av de förtroendevalda, de som valts till nyckelposterna i styrelsen.

År	Ordförande	Kassör	Studieorganisatör	Sekreterare
1971	Gottfrid Bror	Anders Eriksson	John Åberg	Hilda Andersson
1972	John Åberg	Anders Eriksson	John Åberg	Ingeborg Rönnqvist
1973	Alfred Engvall	Sylvia Dahlberg	John Wallén	Ingeborg Rönnqvist
1974	Alfred Engvall	Sylvia Dahlberg	Axel Wahlman	Ingeborg Rönnqvist
1975	Alfred Engvall	Sylvia Dahlberg	Axel Wahlman	Ingeborg Rönnqvist
1976	Alfred Engvall	Johan Linde	Axel Wahlman	Lisa Westholm
1977	Herman Höjd	Johan Linde	Viktor Olsson	Lisa Westholm
1978	Herman Höjd	Johan Linde	Karin Östling	Lisa Westholm
1979	Gustav Eriksson	Johan Linde	Karin Östling	Lisa Westholm
1980	Gustav Eriksson	Johan Linde	Karin Östling	Lisa Westholm
1981	Albin Eriksson	Johan Linde	Karin Östling	Lisa Westholm
1982	Albin Eriksson	Johan Linde	Karin Östling	Anna-Lisa Hessman
1983	Erik Carlsson	Johan Linde	Ingvar Hallqvist	Anna-Lisa Hessman
1984	Erik Carlsson	Yngve Elvström	Ingvar Hallqvist	Anna-Lisa Hessman
1985	Erik Carlsson	Yngve Elvström	Ingvar Hallqvist	Anna-Lisa Hessman
1986	Erik Carlsson	Anna-Lisa Hessman	Ingvar Hallqvist	Gustav Harnesk
1987	Erik Carlsson	Anna-Lisa Hessman	Ingvar Hallqvist	Olle Hillgren
1988	Erik Carlsson	Anna-Lisa Hessman	Ingvar Hallqvist	Olle Hillgren
1989	Erik Carlsson	Ingvar Hallqvist	Kjell Portström	Olle Hillgren
1990	Erik Carlsson	Ingvar Hallqvist	Kjell Portström	Olle Hillgren
1991	Erik Carlsson	Ingvar Hallqvist	Kjell Portström	Olle Hillgren
1992	Erik Carlsson	Ingvar Hallqvist	Kjell Portström	Hildur Blomkvist
1993	Uno Brinck	Ingvar Hallqvist	Kjell Portström	Hildur Blomkvist
1994	Uno Brinck	Ingvar Hallqvist	Bengt G Svensson	Hildur Blomkvist
1995	Bengt G Svensson	Ingvar Hallqvist	Ann-Britt Rosén	Hildur Blomkvist

Styrelsen 2013 utanför PRO-lokalerna i gamla kommunalhuset: Rolf Mårtensson, Irene Orrenskog, Annie Kånåhols, Birgitta Olsson, Birgit Lundberg, Gun Persson, Gunnar Åkerström, Lars Östlin, Anna-Lena Melin och Kerstin Sjöberg. Foto: Mats Emanuelsson

År	Ordförande	Kassör	Studieorganisatör	Sekreterare
1996	Bengt G Svensson	Barbro Lundh	Ann-Britt Rosén	Hildur Blomkvist
1997	Bengt G Svensson	Barbro Lundh	Ann-Britt Rosén	Hildur Blomkvist
1998	Bengt G Svensson	Barbro Lundh	Ann-Britt Rosén	Ing Britt Holmblad
1999	Maria Weiss	Barbro Lundh	Ann-Britt Rosén	Ing Britt Holmblad
2000	Maria Weiss	Barbro Andersson	Mats Emanuelsson	Ing Britt Holmblad
2001	Maria Weiss	Barbro Andersson	Mats Emanuelsson	Ing Britt Holmblad
2002	Maria Weiss	Barbro Andersson	Mats Emanuelsson	Ing Britt Holmblad
2003	Björn Högström	Barbro Andersson	Mats Emanuelsson	Ing Britt Holmblad
2004	Björn Högström	Barbro Andersson	Mats Emanuelsson	Ing Britt Holmblad
2005	Mats Emanuelsson	Barbro Andersson	Björn Pettersson	Ing Britt Holmblad
2006	Mats Emanuelsson	Sture Vestin	Björn Pettersson	Ing Britt Holmblad
2007	Björn Högström	Barbro Feldt Andersson	Björn Pettersson	Ing Britt Holmblad
2008	Björn Högström	Barbro Feldt Andersson	Björn Pettersson	Ing Britt Holmblad
2009	Björn Högström	Barbro Feldt Andersson	Björn Pettersson	Ing Britt Holmblad
2010	Gunnar Åkerström	Barbro Feldt Andersson	Iréne Orrenskog	Jan Östling
2011	Gunnar Åkerström	Kerstin Sjöberg	Iréne Orrenskog	Ing Britt Holmblad
2012	Anna-Lena Melin	Kerstin Sjöberg	Irene Orrenskog	Ing Britt Holmblad
2013	Anna-Lena Melin	Kerstin Sjöberg	Irene Orrenskog	Kerstin Drugge
2014	Anna-Lena Melin	Birgitta Olsson	Carin Carlström	Kerstin Drugge
2015	Anna-Lena Melin	Birgitta Olsson	Carin Carlström	Gull-Marie Åberg
2016	Olle Olofsson	Birgitta Olsson	Carin Carlström	Gull-Marie Åberg
2017	Olle Olofsson	Birgitta Olsson	Carin Carlström	Gull-Marie Åberg
2018	Olle Olofsson	Birgitta Olsson	---vakant---	Gull-Marie Åberg
2019	Olle Olofsson	Birgitta Olsson	---vakant---	Hans Nilvander
2020	Olle Olofsson	Birgitta Olsson	Agnetha Björkman	Hans Nilvander

Helt vanlig, men den 500:e!

Valbo PRO:s 500:e medlem var inte speciellt sugen på att bli intervjuad. "Men det är ju inget särskilt med mig" tyckte hon med jubileumsskriftens utsände på coronasäkert avstånd i hallen.

Fast det är just det som är tanken framhärdat den utsände. Att låta en helt vanlig medlem komma till tals när PRO Valbo fyller 50 år. En medlem vem som helst, vald på grund av ordningstalet.

Att det kom att bli Märta Wenngren som blev den medlemmen berodde på slumpen. Hon hade inte en aning om när det begav sig att hon var den 500:e medlemmen att skrivas in i PRO Valbos rullor.

- Jag gick med 1999 när jag fyllde 65 och gick i pension, berättar Märta.

I och med pensioneringen fanns det ju gott om tid till olika aktiviteter och maken Sune, som var fyra år äldre, var med i PRO Valbo sedan länge och talade väl om föreningen. Att makarna kunde ha PRO-aktiviteterna tillsammans gjorde förstås inte saken sämre.

Och föreningen levde upp till förväntningarna.

- Sune sade att det var trevligt och det var det. Roligt och trivsamt, säger Märta om föreningslivet i PRO Valbo.

När hon tänker tillbaka är det boulen det står ett extra skimmer runt.

- Vi gick alltid dit tillsammans och det var extra roligt att träffa folk på boulen, minns Märta.

Men de var förstås med på möten och andra aktiviteter också.

- Sångkören var jag inte med i men det var Sune, han tyckte om att sjunga och var ende tenoren där, säger Märta med ett leende.

Annat som trillar fram i minnet är stavgång, mete i Mackmyra med grillning och mycket annat.

- Det var varit olika aktiviteter under åren, konstaterar Märta.

Numer har hon trappat ner på föreningslivet med PRO Valbo. Inte oväntat blev det en stor förändring i och med makens bortgång.

- Boulen slutade jag gå till, det tog emot när Sune inte var med.

Månadsmötena på torsdagar slutade Märta också att gå till. Men det berodde på en dragkamp mellan PRO Valbo och, kanske lite otippat, Pingstkyrkan.

- Båda hade möten samma tid på torsdagar och jag hade en väninna som gärna ville gå till Pingstkyrkan så

Märta Wenngren råkade bli den 500:e medlemmen när hon gick med i PRO Valbo 1999. Foto: Ulf Lindman

det slutade med att vi gick dit, minns Märta Wenngren.

Svaret på frågan varför man går med i en förening som PRO Valbo är given tycker hon; för att träffa andra, gärna nya bekantskaper.

- På mötena träffar man kanske inte så många nya, där sitter man gärna tillsammans med gamla bekanta. Det är mest på aktiviteterna man träffar andra, konstaterar Märta.

När jubileumsskriftens utsände träffade henne i januari 2021 hade hon förstås liksom alla andra PRO:are inte haft någon möjlighet att gå på möten under nästan ett år. Alla inomhusaktiviteter ställdes ju in när coronapandemin bröt ut.

- Tråkigt, man får nöja sig med att promenera och träffa andra utomhus, säger

Den aktivitet Märta och maken Sune tyckte bäst om av allt PRO Valbo hade att erbjuda var boulen. Här en bild från boulen anno 1999, året då Märta blev medlem. Foto: Arkiv

Märta och ler lite åt den utsändes pandemiskämt; att i coronatider gäller det att vara negativ och ha med sig mycket sprit.

Att visa negativt på Covid19-test och använda handsprit flitigt alltså...

Minns 1900-talets sista år

Året då Märta blir medlem i PRO Valbo är händelserikt. Så är det under 1999 Vladimir Putin kommer till makten i Ryssland, genom att först bli premiärminister och sedan president. I september passerar världens befolkning sex miljarder människor, och i november dödar en cyklon i Indien över 5.000 personer och gör 1,5 miljoner hemlösa.

Här i Sverige avskaffas yrkeschaufförernas undantag från att använda säkerhetsbälte, och i december blir Barsebäck 1 landets första kärnkraftsreaktor att stängas av.

Men årets stora snackis är något helt annat; millenniebuggen. Farhågan att när det nya seklet rings in nyårsaftonen 1999 kommer världens datorsystem klappa ihop. Man ser framför sig skenande kärnkraftverk, hissar som stannar och störtande flygplan. Ja, att i princip all verksamhet beroende av datorer kollapsar.

När sedan år 2000 rings in och inget händer känner många att det är ett gigantiskt antiklimax. Men många experter tycker istället att den närmast gnisselfria övergången till ett nytt århundrade är bevis för att arbetet med att förebygga problemet lyckats. Bara i USA beräknas närmare 110 miljarder dollar lagts ned på att rätta till millenniebuggen.

Mycket förenklat handlar buggen om att under många år skrivs årtal i datorsammanhang ofta bara med två siffror; alltså 99 istället för 1999. I datorns barndom är det ont om minnesutrymme så programmerarna skriver årtal som vi människor oftast säger dem, med två siffror.

Men vad händer när fler än två siffror krävs? 99 kan inte gärna bli 00 när en etta läggs till. I värsta scenariot antas datorsystem med buggen lägga av; och i alla scenarior blir det problem.

Han gick med i mogen ålder

Efter att ha gått med i PRO Valbo 2018 är Karl-Gustaf Skoog en av de nyare medlemmarna. Men vägen till medlemsskapet var lång. Man behöver inte nagelfara medlemsregistret för att med fog kunna påstå att ingen annat gått med i så mogen ålder; Karl-Gustaf föddes 1921.

- Jag blir 100 år nu den 6 november, berättar han när jubileumsskriftens utsände kommer på besök i april.

Karl-Gustaf Skoog var alltså 50 år redan när PRO Valbo bildades, och att han sedan inte gjorde sig någon brådska att gå med hade flera skäl.

Ett var att pappan var ordförande för SPF i Valbo när det begav sig. Men för Karl-Gustaf som i många år varit aktiv socialdemokrat var PRO med rötter i arbetarrörelsen det självklara valet.

- Jag ville inte gå med i en parallellorganisation när pappa var ordförande i SPF, förklarar Karl-Gustaf.

Någon politisk schism fanns det för övrigt inte mellan honom och fadern. Skälet till att

den senare var med i SPF var att han hade ett litet företag och på den tiden förväntades företagare gå med i SPF.

Andra faktorer bakom att Karl-Gustaf väntade med att bli medlem tills att han var 97 år var att han under många år satt på mängder av möten, både i jobbet på Lantmäteriet och som fritidspolitiker.

- Jag var trött på sammanträden, säger han med eftertryck.

Man kan också fundera på om inte ett skäl till att han höll sig undan så länge från pensionärsförening han föredrog var för att undvika att bli vald till någon av förtroendeposterna. Hans livs historia visar att han har haft svårt för att säga nej till sådana förslag.

Så blev han som inbiten jägare två gånger vald till ordförande för Jägarnas Riksförbund.

- Där fick jag lära mig att jägare aldrig går att ena, säger han och tänker på samspelet med konkurrenten Svenska Jägarförbundet.

Vad gäller frågan om hur han upplever att det är att vara medlem i PRO Valbo är den

närmast omöjlig att svara på i april 2021; när all inomhusverksamhet legat nere i över ett år på grund av coronapandemin.

Alla har drabbats av restriktionerna som införts för att minska smittorisken. Karl-Gustaf till exempel brukade nästan dagligen ingå i ett gäng som träffades på Furugårdens cafeteria, där även PRO Valbo har sina träffar. Den samvaron har legat nere sedan våren 2020.

Karl-Gustaf Skoog är en av de nyare medlemmarna i PRO Valbo, men han hade ingen brådska att ansluta sig utan var 97 år fyllda när han blev medlem. Foto: Ulf Lindman

Men ska han säga något generellt om PRO:s verksamhet är det att han skulle vilja ha ett hårdare fokus på att verka för att se till att pensionärerna inte drabbas av orättvisor, vad gäller allt från skatter till sjukvård.

- Jag tycker att både PRO och SPF satsar för hårt på nöjesbiten, säger Karl-Gustaf Skoog.

För den som känner honom det minsta är synpunkten inte oväntad. Snarare är det historien om hans liv.

Karl-Gustaf Skoog föddes i Spikåsen, i en av Mackmyra sulfittfabriks arbetarbostäder; fadern arbetade på fabriken.

- Jag var ett skrikigt barn och störde alla i huset, berättar han.

Familjen tog hjälp av en klok gumma som gav den skrikiga babyen en rissmörning. Om det berodde på det eller något annat är det ingen som vet, men babyen blev frisk.

- Så jag tror på kloka gummor, säger Karl-Gustaf med ett leende.

Han har, som han själv uttrycker det, haft turen att få ett gott minne. Hans första egna minne är från när han var mindre än tre år och är - inte oväntat - traumatiskt.

- En farbror avled när han högg ved. På den tiden skulle den döde alltid visas upp och hans kista stod på en flakvagn, och jag minns att änkan låg framstupa över kistan och skrek, berättar han.

Efter sex år i folkskolan var det dags att börja tjäna pengar tyckte Karl-Gustaf som drömde om en cykel, som han även så småningom köpte. Första gången han lämnade Valbo var 1937 när Asea i Västerås annonserade efter folk och garanterade en veckolön på 24 kronor. Dubbelt upp mot vad han hade som springgrabb på Arbetarbladet.

- Men jag hade glömt bort att i Västerås måste jag själv stå för bostad och mat, så ekonomin blev inte bättre, minns han.

Lite vid sidan av kan konstateras att 24 kronor 1937 motsvarar 709 kronor i dagens penningvärde; lönen var alltså mager men inte så groteskt låg den ser ut att vara i dagens ögon.

1940 tvärledsnade Karl-Gustaf på jobbet vid revolvervarven i Västerås sedan en tidsstudieman försökt pressa fram en orimligt hög arbetstakt och sade upp sig. Åter i Valbo blev det lite olika jobb. Ett blev han av med sedan han konstaterat att arbetarna inte fick

avtalsenliga löner och kontaktat facket.

Mycket riktigt höjdes lönerna.

- Men dagen efter kom chefen ner och sade att han inte hade jobb åt mig, minns Karl-Gustaf.

Runt Sverige pågick andra världskriget och en ung Karl-Gustaf Skoog blev inkallad till tjänstgöring på flygvapnet i Härnösand. När första året skulle förlängas på grund av kriget fick han dock mucka hem till Valbo och Gävle för att arbeta som skogspraktikant. Sedan fick han dock rådet att söka sig till Lantmäteriet eftersom hans mentor insåg att skogvaktare inte var ett framtidsyrke. Och så blev det, han följde rådet och startade som tekniskt biträde.

- Efter det har jag jobbat på Lantmäteriet utom under sex år då jag var på tekniska kontoret i Sandviken, berättar Karl-Gustaf.

Vad sidan om jobbet har han alltså varit aktiv både inom föreningslivet och inte minst, politiken.

En uppgift han åtog sig på senare år var på uppdrag av Furugården.

- Föreståndarinnan ville att jag skulle prata med pensionärerna som hade tråkigt, och höra vad de ville göra.

- Och det fick jag lära mig av gubbarna, för det var bara gubbar, var att vad de egentligen ville var att ha någon att prata med, avslutar Karl-Gustaf Skoog.

Ett stort år för kvinnor

År 1921 då Karl-Gustaf Skoog föddes var ett stort år för Sveriges kvinnor. Sent omsider kommer nämligen beslutet att gifta kvinnor ska vara myndiga. Fram till dess blev kvinnans man hennes förmyndare och målsman när paret gifte sig.

Ogifta kvinnor hade redan 1865 blivit myndiga vid 25 års ålder, och 1884 sänktes åldern till 21.

Dessutom hölls 1921 det första valet då kvinnor fick rösta. Beslutet om kvinnlig rösträtt hade tagits 1919.

1921 var även året då de båda unga genierna Carl Munters och Baltzar von Platen uppfann ett kylskåp som inte var för dyrt eller tog för stor plats. De sålde uppfinningen till Electrolux och deras teknik - absorptionskylskåp - användes sedan ända fram till 1950-talet.

Framtidens stora utmaning

En sak vet vi säkert om framtiden; att den blir en utmaning. Och den stora utmaningen för PRO Valbo är att se till att fler kliver på PRO-skutan än kliver av. För sådan är verkligheten i dag; föreningen har allt färre medlemmar.

Mot den bakgrunden hade jubileumsskiftens utsände en träff i aprilsolen utanför Furugården anno 2021 med Olle Olofsson, ordförande för PRO Valbo sedan 2016, och Agnetha Björkman, studieorganisatör sedan 2020.

Alla i styrelsen är förstas plågsamt medvetna om att föreningens kräftgång vad gäller antalet medlemmar; ämnet tas i princip alltid upp på något sätt när styrelsen träffas. Under 2020 föll medlemsantalet under 600 efter en stadig nedgång sedan toppen på 795 medlemmar 2009.

- Sedan vet vi förstas inte hur många vi tappade senaste året på grund av coronan, säger Olle. Han syftar på totalstoppet för alla inomhusaktiviteter som kom vårvintern 2020, vilket säkert ledde till en del avhopp.

I och för sig är vikande medlemsantal inget unikt för PRO Valbo. Bilden är likadan i hela landet och gäller för alla föreningar, inte bara pensionärsföreningar.

- Jag tror inte folk är föreningströtta, utan snarare föreningsointresserade och inte vana vid ideellt arbete längre, säger Agnetha.

Hon syftar på en utveckling en rad undersökningar pekat på, en bred förändring som skett i hela samhället.

Ett sätt att illustrera den förändringen är att jämföra TV-utbudet när PRO Valbo startade 1971 med dagens utbud. Då hade landet just fått två TV-kanaler, och året innan hade alla program blivit i färg. Sändningarna var från sen eftermiddag till sen kväll. I dag finns, om man vill, tillgång till massor av TV-kanaler med sändningar 24 timmar om dygnet.

- För 50 år sedan var PRO-föreningen nummer ett för medlemmarna, så är det inte längre, sammanfattar Olle förändringen.

En undersökningen som PRO på riksnivå låtit göra uttrycker det som att de som går i pension i dag vuxit upp i ett samhälle som

präglats mer av individualism än kollektiva lösningar. Något Olle Olofsson tror ligger föreningen i fatet är den historiska ryggsäcken.

- Jag tror tyvärr att många lever kvar i tron att PRO är en s-förening, säger han och tänker på att de första PRO-föreningarna var en avknoppning av arbetarrörelsen.

Organisationen har dock för länge sedan kapat de politiska banden, målsättningen i dag är att bevaka alla pensionärers

Olle Olofsson och Agnetha Björkman i aprilsolen utan Furugården och den samlingslokal föreningen inte kunnat använda under dryga året på grund av coronarestriktionerna. Foto: Ulf Lindman

intressen.

Olle Olofssons stora hopp inför framtiden är en rad förslag som PRO centralt tagit fram för att förändra verksamheten och anpassa den till dagens verklighet.

- I dag är vi en ganska traditionell organisation, säger han.

- Bara att ändra från att kalla mötena till träffar var något stort märkte man.

Förslagen som PRO centralt tagit fram och som alla de lokala föreningarna fått ge synpunkter på skulle radikalt stöpa om PRO.

- Det måste göras. Vissa distrikt till exempel är så små att de inte klarar av att göra de uppdrag som ligger på dem. Enligt organisations-utredningens förslag görs 21 distrikt om till sex-sju, berättar Olle.

En annan tanke i organisations-utredningens förslag är att så långt som möjligt komma bort från det traditionella, lite byråkratiska föreningslivet: Till exempel genom att bara ha ett enda möte om året för att hantera ekonomi och val, mot två i dag.

- Något man måste ha kvar är informationsbiten, där man berättar om nyheter och annat inom föreningen. Men det kan man klara med en kort inslag på träffarna, och i övrigt satsa på samvaron, säger Olle och bedömer att PRO Valbo i dag har en hyfsat bra mix på sina träffar, med fika, underhållning och lotterier för lite spänning.

Mona Rosell och Wojtek Rutkowski bjuder på wienermelodier och eldiga scardas under PRO Valbos första medlemsträff 2020. Foto: Ulf Lindman

Något han ser är att föreningen måste försöka satsa mer på medlems-värningen. Det fanns planer på att bjuda in icke-

medlemmar till värnings-träffar under 2020 men det gick i stöpet när corona-restriktionerna kom.

Just att locka fler medlemmar och att få medlemmarna man har att stanna kvar är något PRO centralt tänker mycket på i förslagen inför framtiden. Men det är en stor utmaning, eftersom utredningar visar att pensionärerna inte är något enhetlig grupp utan önskemålen spretar åt många olika håll.

Man kan till exempel tala om tre generationer pensionärer. Unga pensionärer, upp till 70, vill gärna ha aktiviteter med inriktning mot hälso- och friskvård plus resor. Många vill också lära sig nya saker. De äldsta pensionärerna, alltså 80+, vill se

Ett uppskattat inslag när det begav sig var Sören Åströms "Dansotek" - här en bild från gamla kommunalhuset där han spelar skivor med "Musik för mogen ungdom". Foto: Arkivo

mer gemensamma aktiviteter där de kan umgås och få underhållning.

En viktig bit i föreningens verksamhet är cirklarna, konstaterar Agnetha Björkman. Där kan man till exempel satsa på just aktiviteter som rör hälsa.

- De ger också en social bit som folk vill ha, säger hon.

- Något som är bra med cirklar är också att de tenderar att bli självgående, tillägger Olle.

En slutsats som PRO centralt drar inför framtiden är att ett så brett utbud som möjligt måste erbjudas för att locka fler medlemmar. Men det finns gränser för hur brett utbud en lokal förening orkar ha. Därför finns en tanke om alla föreningars alla verksamheter ska vara öppna för hela landets PRO-medlemmar. Med en gardering om att det kan krävas att den

Uppskattade underhållare när det begav sig var Egons Kvartett som framträdde våren 2016. Foto: Olle Olofsson

arrangerande föreningens medlemmar har förtur.

En annan framtidsidé är att folk ska kunna prova på, alltså vara med på typ tre träffar innan de tar ställning till medlemsskap. I batteriet av förslag finns även att ha stödmedlemsskap, till exempel om någons partner ännu inte gått i pension men ändå vill gå med.

Instrumentalisterna har i många år bjudit på underhållning i egen regi. Bilden är från en utflykt till Svartviksstugan sensommaren 2016. Foto: Olle Olofsson

Ett kanske mer uppenbart förslag är att på central nivå ordna en idébank, med exempel på lyckade satsningar i olika föreningar.

- En annan sak vore att försöka få attraktiva samarbetspartners lokalt, kanske en affär som erbjuder medlemmarna rabatt, säger Olle.

Vad gäller den stora omstöpning av hela PRO som organisationen centralt jobbar med är det ännu en bra bit kvar till beslut. Föreningarna har fått ge sina synpunkter i en första runda. Med avstamp från det ska ett mer slutgiltigt förslagspaket tas fram vilket ännu inte skett. När det är klart ska föreningarna ännu en gång få säga sitt, först därefter tas beslut.

Efterord: Ett substantiv som ofta återkommer i den här jubileumsskriften är "corona". Gärna i sammansatta ord, typ "coronasmitta" och "coronarestriktioner".

Skälet är förstås att skriften tagits fram under coronans tid. Alltså den pandemi som inleddes i februari-mars 2020 och som när detta skrivs i maj 2021 fortfarande håller på.

Men det har börjat ljusna. Sverige har fått ordentlig fart på vaccinationerna, så experterna räknar med att de restriktioner vi levtt med kan lättas på under sommaren.

I ett vidare perspektiv är dock coronapandemin en västanfläkt i jämförelse med andra pandemier mänskligheten genomlidit. Ett känt exempel är digerdöden under medeltiden, som utplånade en tredjedel av Europas befolkning. Eller i mer modern tid; Spanska sjukan som kom i flera vågor efter första världskriget och dödade många miljoner.

Numer är det ingen som själv upplevt Spanska sjukan, men Karl-Gustaf Skoog som vi möter på sidorna 24-25 minns att den var något han ofta hörde talas om som barn på 1920-talet.

Vad som skiljer den här pandemin mot tidigare är istället kunskapsnivån. Nu vet vi vad som händer; vad som ligger bakom smittan och hur smittorisken kan begränsas. Plus inte minst, vi vet att det finns effektiva motmedel - läs vaccin.

Men kunskapen till trots, coronapandemin har inneburit en tung tid. Inte minst för de äldre, eftersom de ofta blivit mer eller mindre fångar i sina egna hem när de tvingats undvika direkt mänsklig kontakt för att minimera smittorisken.

Men det har börjat ljusna. Så än lever hoppet att PRO Valbo kan fira sina 50 år under 2021 som tänkt. Ni som läst skriften vet sannolikt svaret.

Ulf Lindman

Pris: 20 kronor

Färdigställd lokalt på Brynäs av

